

درس نهم

درس نهم

نکته مهم

پاسخ

قرارداد داری:

در زمان مظفرالدین شاه، امتیاز کشف و استخراج نفت و گاز در سرتاسر ایران به مدت ۶۰ سال به یک سرمایه‌دار انگلیسی به نام ویلیام ناکس داری واگذار شد (۱۲۸۰ ش / ۱۹۰۱ م) در مقابل، او تعهد کرد که ۲۰ هزار لیره نقد، ۲۰ هزار لیره به شکل سهام و ۱۶ درصد سود خالص سالانه به دولت ایران پرداخت کند.

عوامل اعتراض‌های خیابانی متعدد پس از اشغال ایران توسط متفقین در شهریور ۱۳۲۰:

کمبود و گرانی مواد غذایی و به‌ویژه نان در زمان جنگ جهانی دوم

سیاست موازنه منفی و موازنه مثبت:
دی ۹۷ - خرداد ۹۸
شهریور ۹۸ - دی ۹۸
شهریور ۹۹

موازنه منفی: به معنی ایستادگی در برابر امتیازخواهی دولت‌های سلطه‌جو، بود.
موازنه مثبت: تسلیم شدن در برابر قدرت‌های بزرگ و اعطای امتیاز به آن‌ها را توصیه می‌کرد.

علل مهم مخالفت با قرارداد الحاقی گس گلشائیان:

- ۱- نادیده گرفتن حقوق مادی مردم ایران
- ۲- نقض حاکمیت ملی و استقلال کشور
- ۳- مشروعیت بخشیدن به تسلط بیگانگان بر منابع و صنعت نفت.

ملی شدن نفت:

پس از اعدام انقلابی رزم‌آرا به دست خلیل طهماسبی یکی از اعضای جمعیت فداییان اسلام (۱۶ اسفند) مهم‌ترین مانع بر سر راه ملی شدن صنعت نفت برداشته شد.

درس نهم

نکته مهم	پاسخ
<p>عوامل مؤثر بر خیزش مردم ایران در نهضت ملی شدن نفت:</p>	<p>۱- پیروزی جنبش‌های ضد استعماری مردم هندوستان علیه انگلستان به‌عنوان استعمار پیر ۲- موفقیت حرکت‌های استقلال طلبانه در برخی از کشورهای آسیایی و آفریقایی</p>
<p>اقدامات سیاسی، اقتصادی و نظامی انگلستان برای ممانعت از ملی شدن نفت: خرداد ۹۸ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹ - دی ۹۹</p>	<p>۱- تحریک کارگران صنعت نفت به اعتصاب گسترده از طریق منع شرکت نفت ایران و انگلیس از پرداخت فوق‌العاده دستمزد آنان؛ ۲- فرستادن کشتی‌های جنگی خود به خلیج فارس و بنادر ایران و تهدید نظامی؛ ۳- طرح شکایت از ایران در مجامع بین‌المللی؛ ۴- تهدید اقتصادی ایران با تعطیلی شعب بانک انگلیس، خارج کردن سرمایه‌های شرکت نفت و تحریم خرید نفت.</p>
<p>استعفای مصدق از نخست‌وزیری: دی ۹۸ - شهریور ۹۸ خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹ دی ۹۹</p>	<p>در تیر ۱۳۳۱ دکتر مصدق برای کاستن از نفوذ و قدرت دربار و مقابله با کارشکنی‌های آن در اداره امور کشور، از محمدرضا شاه پهلوی خواست که اختیار وزارت جنگ و فرماندهی ارتش را به او بسپارد و چون شاه با این تقاضا مخالفت کرد، از مقام خود استعفا نمود. شاه نیز بی‌درنگ احمد قوام را مأمور تشکیل دولت کرد.</p>
<p>علت قیام ۳۰ تیر، رهبر قیام و نتیجه:</p>	<p>پاسخ خلاصه: علت: استعفای مصدق از نخست‌وزیری - رهبر قیام: آیت‌الله کاشانی - نتیجه: کناره‌گیری قوام و دکتر مصدق دوباره نخست‌وزیر شد و وزارت جنگ و فرماندهی نیروهای مسلح را در اختیار گرفت. همچنین، شاه را از برقراری ارتباط مستقیم با سفرای خارجی منع کرد.</p>

درس نهم

نکته مهم	پاسخ
<p>نتایج کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲: خرداد ۹۹ - شهریور ۹۹</p>	<p>۱- زاهدی نخست وزیر شد و اعلام حکومت نظامی کرد. ۲- دکتر مصدق و تعدادی از همکاران و یاران نزدیکش دستگیر و سپس محاکمه شدند. ۳- احزاب و گروه‌های سیاسی و روزنامه‌های مخالف، غیرقانونی اعلام شدند و منحل گردیدند.</p>
<p>علت ایجاد تفرقه و دشمنی پس از پیروزی قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱ میان رهبران، شخصیت‌ها، احزاب و گروه‌های نهضت ملی شدن نفت: دی ۹۹</p>	<p>بر اثر غلبه روحیه لجابت، خودمحوری، قدرت‌طلبی و منفعت‌جویی‌های فردی و گروهی</p>
<p>کنرسیوم و نتیجه آن:</p>	<p>به موجب قراردادی، تولید و فروش نفت ایران را به کنرسیومی از شرکت‌های نفتی انگلیسی، آمریکایی، هلندی و فرانسوی واگذار کرد. نتیجه: بر اساس این قرارداد مقرر شد که کنرسیوم به مدت ۲۵ سال نفت ایران را استخراج کند و به فروش برساند و در مقابل، نیمی از سود خالص خود را به کشور ما بپردازد.</p>
<p>نهضت مقاومت ملی و مهم‌ترین اقدام آنان:</p>	<p>پس از کودتا، گروهی از شخصیت‌های ملی و مذهبی و از جمله تعدادی از استادان دانشگاه تشکیلی به نام نهضت مقاومت ملی را پایه‌گذاری کردند و با قرارداد جدید نفتی به مخالفت برخاستند که منجر به اخراج شماری از آنان از دانشگاه شد.</p>